

Mgr Katarzyna Konopka

Temat pracy doktorskiej: „Trudności w ekspresji mowy a zdolności intelektualne i komunikacyjne – analiza wybranych aspektów funkcjonowania poznawczego dzieci z rozszczepami podniebienia”

Promotor: prof. dr hab. Ewa Pisula

Streszczenie

Rozwijające się w pierwszym roku życia zachowania prewerbalne są przez wielu badaczy uważane za fundament rozwoju językowego i szerzej – poznawczego. W tym okresie dzieci z rozszczepami podniebienia doświadczają wielu trudności związanych z anatomią wady rozszczepowej oraz przechodzą operacje zamknięcia rozszczepu. W związku z tym pojawia się pytanie o znaczenie tych wczesnych doświadczeń dla późniejszego rozwoju językowego i poznawczego dzieci z tą wadą. Wyniki badań przeprowadzonych dotychczas w tym obszarze są niejednoznaczne.

W przeprowadzonym badaniu wzięło udział 35 dzieci z rozszczepem podniebienia wybranych z próby 216 osób pod kątem wieku (młodszy wiek szkolny 6;0-8;11 lat), poziomu inteligencji ogólnej (co najmniej przeciętna), rodzaju wady rozwojowej (izolowany rozszczep podniebienia) oraz braku współwystępujących zaburzeń rozwojowych i medycznych. Grupę kontrolną stanowiło 35 rozwijających się typowo dzieci, dobranych do grupy z rozszczepami pod kątem płci, wieku, poziomu ogólnej inteligencji, poziomu wykształcenia matki oraz miejsca zamieszkania. Poziom funkcjonowania językowego i poznawczego badanych oceniono przy użyciu Skali Inteligencji Wechslera, Baterii Testów do Badania Funkcji Językowych i Komunikacyjnych Prawej Półkuli Mózgu (RHLB-PL) oraz Testu Fluencji Słownej. Podczas wywiadów z matkami zebrano także informacje na temat rozwoju badanych dzieci. Otrzymane wyniki wskazują na niższe wyniki dzieci z rozszczepem podniebienia w zakresie zasobu słownikowego, identyfikowania i klasyfikowania pojęć, reprezentacji semantycznych i fonetycznych cech wyrazów i powiązań między nimi oraz generowania wypowiedzi. Specyficzny profil wskazujący na niższe niż u rówieśników umiejętności językowe i werbalne zdolności poznawcze, pozostaje w związku z obecnością rozszczepu we wczesnym dzieciństwie, natomiast udział czynników biologicznych, środowiskowych i osobowościowych w jego powstawaniu wymaga dalszych badań.